

OHJE ALAIKÄISEN KUKSAN KÄYTTÄJÄN PEREHDYTYKSEEN

Tämän ohjeen avulla alle 18-vuotiaille johtajille voidaan antaa mahdollisuus käyttää Kuksaa johtajapestinsä tukena. Lisäksi ohjetta voi käyttää kuka tahansa Kuksan käyttäjä ymmärtääkseen paremmin Kuksan käyttöehdot ja henkilötietojen käsittelyn perusteet partiossa.

Kuksa-tieto- ja rekisterijärjestelmässä käsitellään henkilötietoja, mikä vaatii käyttäjiltä huolellisuutta ja tietosuojaperiaatteiden huomioon ottamista. Täysi-ikäinen käyttäjä vastaa itse käyttöehtojen ymmärtämisestä ja noudattamisesta. Tämä ohje on luotu ennen muuta alaikäisille vastuiden ymmärtämiseksi. Jotta alaikäinen voi käsitellä Kuksassa muiden henkilötietoja, hänen kanssaan on käytävä tämän ohjeen mukainen keskustelu. Keskustelun käynnistä vastaa partiolippukunta. Pestaaja merkitsee käydyn keskustelun Kuksassa.

Tämä ohje astuu voimaan 1.10.2018.

Luotu: 1.10.2018

Päivitetty:

Perehdyttäjän ohje

Pääsääntöisesti vain partiolippukunnilla on Kuksa-oikeuksia tuovia pestejä, ja tästä syystä perehdytyksestä vastaa partiolippukunta. Partiopiirit ja Suomen Partiolaiset tukevat järjestämällä esimerkiksi henkilötietojen käsittelyyn tai Kuksan käyttöön liittyviä koulutuksia.

Perehdytys koostuu tämän ohjeen lukemisesta yhdessä perehdytettävän kanssa. Aikaa kannattaa varata puolesta tunnista tuntiin. Perehdytyksessä kannattaa soveltaa myös www.partio.fi/tietosuoja -sivun ohjeita ja käytännön esimerkkejä.

Alaikäiselle voidaan myöntää kaksi eri pestiä. Täysi-ikäisen pesti mahdollistaa arkaluonteisten tietojen käsittelyn, kun taas alaikäisen pestistä tämä oikeus puuttuu. Kaikilla pesteillä on alaikäraja. Alaikäisten pestien alaikäraja on 15 vuotta täysikäisten pestien alaikärajan ollessa 18 vuotta. Kun henkilö, jolla on alaikäisen pesti täyttää 18 vuotta, pesti tulee muuttua, jotta oikeus on ajantasainen.

Alaikäisellä tulee olla merkintä tästä perehdytyksestä. Esimerkiksi lippukunnanjohtajat tai jäsenrekisterinhoitajat voivat merkitä keskustelun käydyksi. Merkintä tehdään avaamalla henkilön tiedot: Yhteystiedot-välilehden alaosassa on nappi merkinnän tekemiseen. Suomen Partiolaisten asiakaspalvelu poistaa virheelliset merkinnät pyynnöstä (palvelu@partio.fi).

Henkilötietojen käsittely partiossa

Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava tietosuojaperiaatteita. Nämä periaatteet on otettu huomioon suunniteltaessa Kuksaa, mutta joidenkin noudattaminen vaatii jatkuvaa toimintaa kaikilta niiltä henkilöiltä, jotka käsittelevät henkilötietoja partiossa. Tietosuojaperiaatteet perustuvat yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksiin.

- ▶ Henkilötietoja on käsiteltävä lainmukaisesti, asianmukaisesti ja rekisteröidyn kannalta läpinäkyvästi (lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys);
- ▶ Henkilötiedot on kerättävä tiettyä, nimenomaista ja laillista tarkoitusta varten, eikä niitä saa käsitellä myöhemmin näiden tarkoitusten kanssa yhteen sopimattomalla tavalla (käyttötarkoitussidonnaisuus);
- ▶ Henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään (tietojen minimointi);

- › On toteutettava kaikki mahdolliset kohtuulliset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että käsittelyn tarkoituksiin nähden epätarkat ja virheelliset henkilötiedot poistetaan tai oikaistaan viipymättä (täsmällisyys);
- › Henkilötiedot on säilytettävä muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten (säilytyksen rajoittaminen); ja
- › Henkilötietoja on käsiteltävä tavalla, jolla varmistetaan henkilötietojen asianmukainen turvallisuus, mukaan lukien suojaaminen luvattomalta ja lainvastaiselta käsittelyltä sekä vahingossa tapahtuvalta häviämiseltä, tuhoutumiselta tai vahingoittumiselta käyttäen asianmukaisia teknisiä tai organisatorisia toimia (eheys ja luottamuksellisuus).

Kuksan käyttöehdot selitteineen

Kuksaa ei voi käyttää henkilötietojen käsittelyyn hyväksyttämättä käyttöehtoja. Jos henkilö ei hyväksy käyttöehtoja, hän voi käsitellä ainoastaan omia tai huollettavansa henkilötietoja.

Käyttöehdot määräävät Kuksan sisällöstä ja sääntelevät tietosuojaa-asetuksen mukaista henkilötietojen käsittelyä partiossa. Käyttöehdot hyväksytään kirjautumalla Kuksaan. Jos käyttöehdot muuttuvat, käyttäjä hyväksyy ne uudelleen kirjautuessaan Kuksaan seuraavan kerran.

Tietosuojan ja -turvan tarkoituksena ei ole toiminnan sääntely tai rajoittaminen, vaan henkilötietojen käsittelyn laillisuuden ja luotettavuuden osoittaminen sekä toiminnan kehittäminen. Yhteinen tavoite on, että sekä partion jäsenet että vapaaehtoiset voivat luottaa siihen, että heidän tietojensa käsitellään partiossa asianmukaisesti harjastus- ja vapaaehtoistoiminnan järjestämiseksi.

Seuraavassa on käyttöehdot selitteineen ja käytännön esimerkkeineen.

Käyttäjä sitoutuu käyttämään Kuksaa vain siinä laajuudessa, mitä hänelle kuuluvan työtehtävän tai partiopestin hoitaminen edellyttää. Käyttäjä sitoutuu pidättäytymään omatoimisesta käyttö- tai hallintaoikeuksien lisäämiseen tähtäävästä toiminnasta.

Yleisessä tietosuojaa-asetuksessa määritellään tietosuojaperiaatteet, kuten lainmukaisuus, kohtuullisuus ja läpinäkyvyys. Henkilötietojen käsittelyllä on oltava sekä käsittelyperuste että käyttötarkoitus. Tämä tarkoittaa sitä, että henkilön tulee käsitellä vain niitä henkilötietoja, joihin hänellä on oikeus ja joita hän tarvitsee tehtävässään. Tarpeetonta tietoa ei tule käsitellä vain varmuuden vuoksi.

Esimerkki: Alaikäinen toimii akelana, jolloin hän saa käsitellä oman laumansa jäsenten henkilötietoja. Hän saa käsitellä toisen lauman jäsenten tietoja toimiessaan sijaisena.

Henkilötietojen käsittelyn käyttöoikeudet määritellään Kuksassa. Jokaisella henkilöllä, joka käsittelee henkilötietoja, tulee olla oikeudet määrittelevä voimassa oleva pesti. Sen perusteella määritellään, mitä henkilötietoja henkilö saa ja ei saa käsitellä. Jos henkilö ei näe joitakin henkilötietoja, hänen tulee ensin varmistaa oikeutensa käsitellä näitä nimenomaisia tietoja. Käyttö- ja hallintaoikeuksia ei saa antaa henkilöille, joilla ei ole vapaaehtoisuustehtävänsä tai työnsä puolesta oikeutta käsitellä henkilötietoja. Oikeuksien antaminen itselle on teknisesti estetty.

Käyttäjä sitoutuu noudattamaan kaikkia määräyksiä, joita lait ja asetukset edellyttävät.

Henkilötietojen käsittelyä (partiossa) ohjaa yleinen tietosuojaa-asetus (EU) 2016/679. Asetusta täydennetään kansallisella lainsäädännöllä. Tarkat velvoitteet esitetään Kuksassa hyväksyttävissä käyttöehdoissa. Esimerkiksi kansallinen henkilötietolaki on edellyttänyt jo aiemmin, että henkilötietoja käsitellään huolellisesti. Siten tietosuojaa-asetus on vahvistanut ennen muuta henkilötietojen käsittelyn ja erityisesti siihen liittyvän viestinnän ja osaamisen merkitystä.

Käyttäjä hyväksyy, että Suomen Partiolaiset, sen yhteistyökumppanit tai kuka tahansa oikeutettu muu käyttäjä voi tarvittaessa milloin tahansa muuttaa Kuksan sisältöä tai ulkoasua ilman erillistä ilmoitusta. Käyttäjä hyväksyy myös, että Suomen Partiolaiset tai sen yhteistyökumppani voi tarvittaessa seurata Kuksan käyttöä ja antaa sitä koskevia ohjeita, sekä milloin tahansa estää käyttäjän pääsyn Kuksaan, tai keskeyttää tai rajoittaa Kuksan käyttöä.

saataville tarjoamisen ilman erillistä ilmoitusta esimerkiksi huolto- ja päivitystoimenpiteiden ajaksi tai epäillessään väärinkäytöstä.

Suomen Partiolaiset tuottaa Kuksan palveluna partiolippukunnille ja -piireille eli vastaa sen teknisestä toteutuksesta, kuten tietoturvasta. Palveluun sisältyy esimerkiksi päivittäinen varmuuskopiointi. Tarkoituksena on, että tietoturvaloukkausten riski ennaltaehkäistään. Suomen Partiolaiset kehittää Kuksan käyttöliittymää palautteiden perusteella.

Kuksan käytöstä jää lokimerkintöjä. Jos Suomen Partiolaiset epäilee henkilötietojen käsittelyn tahallista väärinkäyttöä, käsittelytiedot tarkistetaan asian tutkimiseksi ja väärinkäytösten estämiseksi. Inhimillisiä virheitä voi sattua jokaiselle. Ensisijaisesti Suomen Partiolaiset neuvoo ja ohjeistaa. Jos henkilö käsittelee henkilötietoja toistuvasti väärin, hänen käyttöoikeutensa peruuetaan.

Suomen Partiolaiset ilmoittaa järjestelmä- ja palvelumuutoksista ja käyttökatkoksista osoitteessa www.partio.fi/asiakaspalvelu, jotta käyttökatkoksista aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa.

Käyttäjä ymmärtää ja hyväksyy, että tietosisältöjä Kuksaan lisää ja niitä muokkaa Suomen Partiolaisten lisäksi useat tahot, kuten kukin partiolainen itse sekä mahdollisesti hänen huoltajansa ja lippukuntansa, eikä Suomen Partiolaiset millään tavoin vastaa Kuksassa esitettyjen tietojen sisällöstä ja virheettömyydestä, eikä voi taata tietojen oikeellisuutta tai soveltuvuutta tiettyyn tarkoitukseen.

Jäsenen ja tämän huoltajan tulee päivittää jäsentietojaan aktiivisesti. Myös Suomen Partiolaiset muistuttaa päivittämään jäsentiedot säännöllisesti, jotta tiedot ovat mahdollisimman oikeellisia. Tietojen oikeellisuus on yhteinen tehtävä, jotta jäsenet esimerkiksi tavoitetaan oikea-aikaisesti.

Käyttäjä ymmärtää ja hyväksyy, että Kuksan sisältö on Suomen Partiolaisten omaisuutta ja oikeudet sen sisältämään materiaaliin kuuluvat yksinomaan Suomen Partiolaisille tai muille sisällöntuottajille. Käyttäjä antaa Suomen Partiolaisille peruuttamattoman ja rajoittamattoman käyttöoikeuden kaikkeen Kuksaan lisäämäänsä, siellä luomaansa, muokkaamaansa tai muuten tuottamaansa materiaaliin. Käyttäjä ymmärtää ja hyväksyy, että hänen Kuksaan lisäämiensä tietoja voidaan siirtää myös muille Suomen Partiolaisten alustoille, kuten erilaisiin mobiilisovelluksiin.

Kuksassa olevia henkilötietoja käsittelevät niin partiolippukunnat, -piirit ja aluejärjestöt kuin Suomen Partiolaisetkin. Kukin on rekisterinpitäjä ja sisällöntuottaja käsittelytarkoituksesta riippuen. Jokainen partiolippukunta omistaa jäsentensä tiedot esimerkiksi yhdistyslain 503/1989 mukaisesti. Suomen Partiolaiset käsittelee henkilötietoja vain yhdessä sovitulla tavalla luotettavasti ja laillisesti.

Suomen Partiolaiset digitalisoi esimerkiksi partiokasvatuksen työvälineitä ja suunnittelee uusia sovelluksia. Tietoa ja teknologioita hyödynnettäneen partiossa lähivuosina nykyistä enemmän. Tällä hetkellä tehdään esimerkiksi partio-ohjelmaversion (www.partio-ohjelma.fi). On suunniteltu, että tähän sovellukseen voi kirjautua Partio-ID-palvelussa ja että sovelluksessa käsitellään myös henkilötietoja. Jokaiselle kehitettävälle sovellukselle luodaan omat käyttöehdot ja kuvataan henkilötietojen käsittelyn perusteet. Jos sovellus edellyttää suostumusta henkilötietojen käsittelyyn, se pyydetään erikseen. Tietosuojasta ja -turvasta huolehtiminen on yksi digikehityspäätöistä.

Käyttäjä hyväksyy, että ei saa käyttää mitään Kuksan sisältöä muihin kuin yleisesti hyväksytyihin partiotoiminnan tarkoituksiin ilman Suomen Partiolaisten etukäteistä kirjallista lupaa. Tietojen siirto Kuksasta muihin järjestelmiin ei ole sallittua ilman Suomen Partiolaisten kirjallista lupaa. Kuksan raportteja voi tallentaa tilapäisesti sekä sähköisesti että paperille edellyttäen, että tällaiset tilapäiset kopiot poistetaan, kun niitä ei enää tarvita tarkoituksiin, joita varten ne on tallennettu.

Tietosuoja-asetuksessa määritellään osoitusvelvollisuus. Se tarkoittaa sitä, että esimerkiksi partiolippukunnan tulee tietää, missä henkilötietoja on ja kenellä on näihin tietoihin käyttö- ja käsittelyoikeus. Jos dokumentteja tallennetaan eri paikkoihin, osoitusvelvollisuudesta huolehtiminen vaikeutuu merkittävästi. Sen vuoksi henkilötiedot ovat ensisijaisesti Kuksassa ja niitä käsitellään toissijaisesti ja tilapäisesti muualla kuin Kuksassa.

Jos henkilötietoja tulee toimittaa esimerkiksi tapahtuman järjestämiseksi, viestin vastaanottajaa on hyvä ohjeistaa poistamaan tiedot sen jälkeen, kun hän ei enää tarvitse niitä. Dokumenttien jakamiseksi kannattaa käyttää esimerkiksi Office 365, koska sen avulla voidaan määritellä, kuinka kauan dokumentti on käytettävissä. Suomen

Partiolaisten tavoitteena on, että partiolippukuntien vapaaehtoiset voivat luoda keväällä 2019 Office 365 -tunnuksen ottaakseen käyttöön partion yhteiset Office 365 -palvelut, mikä parantaa myös henkilötietojen käsittelyä partiossa.

Käyttäjän tulee huolehtia, ja hän vastaa siitä, että hänen sähköisesti tai muulla medially Kuksasta haltuunsa saama materiaali hävitetään peruuttamattomasti, kun sitä ei enää tarvita siihen tarkoitukseen, mikä varten se on Kuksasta otettu. Mikäli käyttäjä saa haltuunsa Kuksasta otettua materiaalia, mille hänellä ei ole yllä sallittua käyttötarkoitusta tai käyttöoikeutta, tulee hänen hävittää materiaali välittömästi ja peruuttamattomasti.

Henkilön ei tule käsitellä sellaisia tietoja, joita hän ei tarvitse tai joihin hänellä ei ole käyttöoikeutta.

Käyttäjän tulee säilyttää Kuksasta tallentamansa tiedot huolellisesti ja tietoturvallisesti. Jos ne ovat paperisia, niitä tulee säilyttää lukituissa tiloissa.

Peruseriaate on, että henkilötietoja, kuten raportteja käsitellään Kuksassa. Jos jonkin raportin tallentaa tilapäisesti esimerkiksi omalle työpöydälle, dokumentin voi suojata esimerkiksi salasanalla ja varmistaa, että tietokoneen käyttäminen edellyttää kirjautumista.

Jos henkilötietoja sisältäviä dokumentteja täytyy lähettää sähköpostitse esimerkiksi tapahtuman järjestämiseksi, salattu sähköpostiviesti on paras vaihtoehto. Ensisijaisesti kannattaa käyttää kirjautumista vaativia digitaalisia palveluja, esimerkiksi Office 365, kuten edellä kuvataan.

Tulostetut dokumentit voi hävittää polttamalla ja silppurilla, kunhan tämän tekee itse ja jos tietoturvaroskakoria ei ole saatavilla. Älä laita tulosteita tavalliseen roskakoriin tai paperinkeräykseen.

Käyttäjällä ei ole oikeutta viedä Kuksasta tallentamia tietoja Euroopan talousalueen ulkopuolelle ilman Suomen Partiolaisten kirjallista lupaa.

Kuksassa olevat henkilötiedot säilytetään Suomessa sijaitsevilla palvelimilla. Joskus on tarkoituksenmukaista siirtää henkilötietoja Euroopan talousalueen ulkopuolelle. Esimerkiksi maailmanjamboreematkan järjestäminen Pohjois-Amerikkaan kesällä 2019 edellyttää osallistujien henkilötietojen siirtämistä Pohjois-Amerikkaan. Nämä poikkeustapaukset kuvataan yksityiskohtaisesti ja niistä tiedotetaan esimerkiksi silloin, kun henkilö ilmoittautuu kansainväliseen tapahtumaan.

Suomen Partiolaiset ei luovuta partiolaisten tietoja esimerkiksi markkinointiin tai kaupallisiin tarkoituksiin. Myöskään partiolippukunnat eivät saa luovuttaa jäsentensä henkilötietoja. Tilastotietoja voi antaa, kun ne eivät sisällä henkilötietoja.

Jos et tiedä, onko sähköpostipalvelu tai pilvitalennuspalvelu Euroopan talousalueella, älä käytä sitä henkilötietojen käsittelyyn.

Toisen henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaa koskevia tietoja saa tallentaa vain henkilö itse tai tämän huoltaja. Tällaisten tietojen tallentaminen muualle kuin tapahtumatietoihin on ehdottomasti kielletty.

Niin sanottuja arkaluonteisia tietoja, kuten allergiatietoja, pyydetään partiossa ainoastaan tapahtumien järjestämistä varten. Nämä tiedot poistetaan Kuksan tapahtumatiedoista automaattisesti. Alaikäiset johtajat eivät pääse katsotaan tapahtumailmoittautumisia, koska ne voivat sisältää arkaluonteisia tietoja.

Lisätietokenttä esimerkiksi sairauksien merkitsemiseen on ehdottomasti kielletty. Suomen Partiolaiset selvittää, miten viikkotoiminnan järjestämiseksi tarvittavia allergiatietoja voidaan käsitellä laillisesti ja luotettavasti.

Kuksaan liitetty kertakirjautumistunnus eli PartioID ja sitä seuraavat käyttöoikeudet ovat käyttäjäkohtaisia eikä käyttäjä saa luovuttaa tai ilmaista niitä kolmannelle osapuolelle. Jos käyttäjä epäilee tunnuksensa joutuneen väärin käsiin, hänen tulee ottaa yhteyttä (09) 8865 1100 tai palvelu@partio.fi.

Suomen Partiolaisten asiakaspalvelu auttaa kaikissa henkilötietojen käsittelyyn sekä tietojärjestelmiin ja digitaalisiin palveluihin liittyvissä kysymyksissä ja ongelmatilanteissa (esimerkiksi käyttäjätunnukset tai käyttöoikeudet).

Käyttäjä on vastuussa kaikesta tunnisteillaan tapahtuneesta käytöstä.

PartioID-tunnus on henkilökohtainen eikä sitä saa jakaa toiselle henkilölle edes samassa partiolippukunnassa. Jos PartioID-palvelu on linkitetty Facebook- tai Google-tunnuksiin, älä jaa myöskään näiden salasanoja. Jos joku näistä salasanoina on tallennettu selaimen muistiin, laitetta ei saa luovuttaa muiden käyttöön.

Jos henkilön on voitava käyttää Kuksaa, hänen tulee luoda oma PartioID-tunnus.

Kuksasta tulee kirjautua ulos aina käytön jälkeen, jollei työasema ja tietokone ole käyttäjän valvonnassa. Tunnusta ei tule tallentaa tai kirjoittaa niin, että se on muiden käytettävissä.

Varmista, että niin tietokoneesi kuin mobiililaitteesi käyttäminen edellyttää kirjautumista.